

Świętokrzyskie muzea... ...i nie tylko

Wydawca:

Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego,
ul. Ściegiennego 2/32, 25-033 Kielce, e-mail: rot@swietokrzyskie.travel

Opracowanie tekstu: Małgorzata Władyszewska (tekst powstał na podstawie informacji pozyskanych bezpośrednio z placówek bądź zamieszczonych na ich stronach internetowych)

Koordynacja: Anna Drzewiecka, Małgorzata Władyszewska

Korekta merytoryczna: Małgorzata Władyszewska

Autorzy fotografii: A. Drzewiecka, M. Władyszewska, S. Skuta, K. Pęczalski, A. Benicewicz-Miazga, M. Gorzkowska, W. Brociek, P. Pierściński, P. Zarychta, UM w Sandomierzu, Muzeum Narodowe, Muzeum Wsi Kieleckiej, Muzeum Diecezjalne, Muzeum Starożytnego Hutnictwa, Muzeum Zabawek i Zabawy, Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej, Centrum Geoedukacji, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Bałtów „Bałt”, APPEN, GOS Szczecin, arch. Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Świętokrzyskiego, arch. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego

Autor i Wydawca przewodnika dołożyli wszelkich starań, aby jego treść była jak najbardziej zgodna z rzeczywistością. Nie mogą jednak wziąć odpowiedzialności za jakiegokolwiek zmiany powstałe już po realizacji publikacji. Wszelkie ewentualne uwagi są dla nas cenne i prosimy je przysyłać na adres:

Regionalna Organizacja Turystyczna Województwa Świętokrzyskiego
ul. Ściegiennego 2, 25-033 Kielce, tel. 41 361 80 57
www.rot.swietokrzyskie.travel, e-mail: rot@swietokrzyskie.travel

Opracowanie graficzne i skład:

Sławomir Gonciarz
Drukarnia COMPUS
ul. Sandomierska 89
25-324 Kielce

Druk: Drukarnia DIMOGRAF, ul. Legionów 83, Bielsko-Biała

Świętokrzyskie muzea...
...i nie tylko
wybrane placówki

INFORMACJA TURYSTYCZNA

Regionalne Centrum Informacji Turystycznej w Kielcach
ul. Sienkiewicza 29, 25-007 Kielce
tel. 41 348 00 60, www.swietokrzyskie.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Białowie

Białów 55, 27-423 Białów
tel. 41 264 12 93, www.baltow.info

Centrum Informacji Turystycznej w Busku-Zdroju

al. Mickiewicza 22, 28-100 Busko-Zdrój
tel. 41 370 10 22, www.busko.travel

Centrum Informacji Turystycznej w Jędrzejowie

Pl. T. Kościuszki 7/8, 28-300 Jędrzejów
tel. 41 386 54 89, www.jedrzejow.travel

Centrum Informacji Turystycznej w Końskich

ul. Partyzantów 1, 26-200 Końskie
tel. 41 372 90 88, www.konskie.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Nagłowicach

ul. Kacpra Walewskiego 7, 28-362 Nagłowice
tel. 41 381 45 70, fax. 41 381 49 21
www.naglowice.orangespace.pl

Punkt Informacji Turystycznej w Nowej Słupii

ul. Świętokrzyska 18, 26-006 Nowa Słupia
tel. 41 317 87 60, www.nowaslupia.pl

Punkt Informacji Turystycznej Urząd Miasta w Skarżysku - Kamiennej

ul. Sikorskiego 18, 26 - 110 Skarżysko - Kamienna
tel. 41 25-20-101, www.skarzysko.pl

Centrum Informacji Turystycznej w Opatowie

Plac Obrońców Pokoju 34, 27-500 Opatów
tel. 15 868 13 01, www.opatow.travel

Punkt Informacji Turystycznej

w Ostrowcu Świętokrzyskim

ul. Siennieńska 54,
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
tel. 41 247 65 80, 609 222 800,
www.ostrowiec.travel

Centrum Informacji Turystycznej Poniądzia

ul. Piłsudskiego 2a, 28-400 Pińców
tel. 41 357 24 72, www.muzeumitpinczow.eu,
www.pinczow.travel

Centrum Informacji Turystycznej w Sandomierzu

Rynek 20, 27-600 Sandomierz
tel. 15 644 61 05, www.sandomierz.travel

Centrum Informacji Turystycznej w Starachowicach

ul. Piłsudskiego 95, 27-200 Starachowice
tel. 693 779 899, www.starachowice.travel

Punkt Informacji Turystycznej w Szydłowie

ul. Targowa 3, 28-225 Szydłów
tel. 41 354 53 13, www.szydlow.pl

Punkt Informacji Turystycznej na Świętym Krzyżu

Święty Krzyż 1, 26-004 Bieliny
tel. 41 317 70 21, 41 317 82 78,
www.swietykrzyz.pl

Centrum Informacji Turystycznej we Włoszczowie

ul. Wiśniowa 23, 29-100 Włoszczowa
tel. 41 394 14 05, www.lgd-region-wloszczowa.pl

Spis treści

Kielce i okolice

1.	Muzeum Narodowe w Kielcach	6
2.	Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego w Kielcach	7
3.	Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach	9
4.	Muzeum Historii Kielc	10
5.	Muzeum Diecezjalne w Kielcach	11
6.	Centrum Geoedukacji w Kielcach	12
7.	Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej w Kielcach	13
8.	Pałac Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku	14
9.	Wystawa Misyjna Ojców Oblatów na Świętym Krzyżu	15
10.	Muzeum Przyrodnicze Świętokrzyskiego Parku Narodowego	17
11.	Park Etnograficzny w Tokarni	18
12.	Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi	19
13.	Centrum Edukacyjne „Szklany Dom” Dworek Stefana Żeromskiego w Ciekotach	20

Ponidzie

14.	Muzeum Regionalne w Wiślicy	22
15.	Ośrodek Dziedzictwa Kulturowego i Tradycji Rolnej Ponidzia w Chrobrzu	23
16.	Muzeum Regionalne w Pińczowie	24

Sandomierz i okolice

17.	Muzeum Okręgowe w Sandomierzu	26
18.	Muzeum Diecezjalne Sztuki Kościelnej w Sandomierzu	27
19.	Muzeum Geodezji i Kartografii w Opatowie	28
20.	Muzeum Regionalne w Szydłowie	29

Ziemia Włoszczowsko-Jędrzejowska

21.	Muzeum im. Przypkowskich w Jędrzejowie	32
22.	Dworek Mikołaja Reja w Nagłowicach	33
23.	Izba pamięci Hetmana Stefana Czarnieckiego w Czarncy	35

Nad Czarną i Kamienną

24.	Zabytkowy Zakład Hutniczy w Małcu	38
25.	Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielcu	38
26.	Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamiennej	39
27.	Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie	40
28.	Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach	41
29.	Muzeum Pamięci Walki o Niepodległość Narodu – Klasztor w Wąchocku	43
30.	Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim	44
31.	Żywe Muzeum Porcelany w Cmielowie	45
32.	Muzeum Archeologiczne i Rezerwat „Krzemionki”	46
33.	Muzeum Jurajskie w Bałtowie	47

Wstęp

Co to jest muzeum, chyba wie każdy. Z czym się zazwyczaj kojarzy? Z dziwnym zapachem, starociami, filcowymi kapciami i nudnym zwiedzaniem. Ale czy tak jest? Już nie. Placówki muzealne, których misją jest gromadzenie, ochrona i eksponowanie dziedzictwa kulturowego, stoją się obiektami otwartymi na współczesność. Idą z postępem i duchem czasu, a poprzez wykorzystanie najnowocześniejszych dostępnych technologii, budują swój nowoczesny wizerunek i starają się zachwycić tych, którzy je odwiedzają. Klasyczne zwiedzanie muzeum połączone zostaje z ciekawymi zajęciami edukacyjnymi i warsztatami, dzięki którym można pogłębić wiedzę i dowiedzieć się kto namalował słynny „Portret dziewczynki w czerwonej sukience”, co wspólnego z wyrobem porcelany ma najzwyczajniejszy sok z buraka, jak kiedyś produkowano lalki, skąd się wzięły i dlaczego wyginęły dinozaury, a także który z polskich noblistów przebywał w Oblęgorku. Na te i inne pytania odpowiedzą świetnie przygotowani i posiadający ogromną wiedzę przewodnicy muzealni. Postarają się, aby pobyt w muzeum stał się niezapomnianym przeżyciem a zdobyte wiadomości na długo zapadły w pamięć.

Zapraszamy do odwiedzania świętokrzyskich muzeów.

Kielce i okolice

Muzeum Narodowe w Kielcach – Dawny Pałac Biskupów Krakowskich

 Muzeum Narodowe
pl. Zamkowy 1, 25-010 Kielce
tel. 41 344 40 15, pałac: 41 344 23 18
www.mnki.pl

 otwarte: wtorek-niedziela w godz. 10.00-18.00
 ceny biletów: normalny - 10 zł, ulgowy (uczniowie, studenci, nauczyciele, pracownicy muzeów, emeryci, renciści, kombatanCI) - 8 zł, grupowy normalny - 8 zł, grupowy ulgowy - 4 zł, w niedzielę wstęp na ekspozycje stałe – bezpłatny, Ogród włoski czynny w godzinach otwarcia muzeum – wstęp bezpłatny

Stojący na Wzgórzu Zamkowym okazały pałac wzniesiony został w latach 1637-1644 przez Jakuba Zadzikę, biskupa krakowskiego. Do 1789 roku służył biskupom za siedzibę. W latach 1816-1827 mieściła się tutaj siedziba pierwszej wyższej uczelni technicznej w Królestwie Polskim – Szkoły Akademicko-Górnictwej. W 1914 roku, kiedy do Kielc weszli strzelcy Józefa Piłsudskiego, wówczas to w pałacu mieściła się kwatera główna Komendanta. W okresie międzywojennym i po 1945 roku wnętrze służyły jako biura Urzędu Wojewódzkiego. Obecnie jest to siedziba Muzeum Narodowego. Pałac Biskupów Krakowskich jest najlepiej zachowanym w Polsce obiektem architektonicznym z czasów Wazów. W salach na piętrze zachowały się zabytkowe wnętrza. Wędrując po pomieszczeniach pałacowych zobaczyć można m.in. Izbę Stołową Górną zwaną potocznie Salą Portretową, w której widnieją wizerunki 35 poprzedników Jakuba Zadzikę, Apartament Biskupów Krakowskich, Pokoje Biskupie czy też Alkierz pod wieżą, w którym to zachowało się tzw. locus secretus, czyli toaleta. W pałacu znajduje się również, zaliczana do jednych z najlepszych w kraju, galeria malarstwa polskiego i europejskiej sztuki zdobniczej. Odnaleźć tu można dzieła J. Szermentowskiego, J. Brandta, J. Chełmońskiego,

A. Gierymskiego czy S. Wyspiańskiego. To właśnie w tutejszej galerii obejrzeć można „Portret dziewczynki w czerwonej sukience” pędzla J. Pankiewicza, uważany za jeden z najcenniejszych skarbów. Będąc w muzeum warto zajrzeć do Sanktuarium Marszałka Józefa Piłsudskiego, a na tyłach pałacu obejrzeć zrekonstruowany Ogród Włoski.

„Portret dziewczynki w czerwonej sukience”, Józef Pankiewicz, 1897 r. Obraz zamówiony u malarza przez Adama Oderfelda, mecenasa i kolekcjonera polskiego malarstwa, przedstawia jego córkę Józefę Oderfeldównę.

Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego

i Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego
Oddział Muzeum Narodowego w Kielcach
ul. Jana Pawła II 5, 25-013 Kielce
tel. 41 344 57 92
www.mnki.pl

✓ otwarte: IX-V poniedziałek-piątek w godz. 8.00-16.00, VI-VIII poniedziałek-piątek w godz. 10.00-18, niedziela w godz. 10.00-18.00, sobota – nieczynne
\$ ceny biletów: normalny - 5,00 zł, ulgowy - 3,00 zł (uczniowie, studenci, emeryci i renciści), grupowy normalny - 4,00 zł, grupowy ulgowy - 2,00 zł, w niedziele wstęp bezpłatny

Muzeum poświęcone życiu i twórczości Stefana Żeromskiego, powstało w 1964 roku, w setną rocznicę urodzin pisarza. Placówka znajduje się w miejscu, gdzie wcześniej przez 235 lat mieściła się szkoła średnia, do której uczęszczał również sam autor m.in. „Syzyfowych prac”. Obecnie jest to część budynku przy kościele św. Trójcy. W muzeum znajduje się wiele pamiątek rodzinnych z czasów

Stefan Żeromski – ur. 14.10.1864 r. w Strawczyni k. Kielc, zm. 20.11.1925 r. w Warszawie – polski prozaik, publicysta, dramaturg. Pochodził ze zubożałej rodziny szlacheckiej herbu Jelita. Wychował się w Ciekotach w Górach Świętokrzyskich. W roku 1873 trafił na rok do szkoły początkowej w Psarach. W 1874 roku rozpoczął naukę w Męskim Gimnazjum Rządowym w Kielcach. Z tego okresu pochodzą jego pierwsze próby literackie – wiersze, dramaty, przekłady z literatury rosyjskiej. Najważniejszymi utworami Żeromskiego są „Syzyfowe prace”, „Ludzie bezdomni”, „Popioły”, „Uroda życia”, „Wierna rzeka”, „Puszcza Jodłowa”.

muzealnych zainscenizowane zostały: sala lekcyjna z drewnianymi szkolnymi ławkami z pochylonymi pulpitemi, w których znajdują się otwory na szklane kałamarze, stancja uczniowska czy też salonik ciekockiego dworku. Zwiedzający mogą prześledzić historię przodków Stefana Żeromskiego, obejrzeć belkę z domu rodzinnego pisarza stanowiącą wzmocnienie stropu oraz zobaczyć unikalną płytę gramofonową z 1924 roku z nagraniem głosem pisarza.

Warto zobaczyć: naprzeciwko muzeum za drewnianym, krytym gontem ogrodzeniem, znajduje się XVIII-wieczny, modrzewiowy dworek, zwany Dworem Laszczyków. Należy on do najcenniejszych zabytków Kielc nie tylko z racji ponad dwustuletniej historii, ale przede wszystkim ze względu na to, iż jest ostatnim drewnianym obiektem tego typu zachowanym na terenie miasta. Pierwszym właścicielem obiektu był w latach 1788-1792 Jakub Jaworski – ostatni starosta biskupi. Kolejnymi właścicielami w latach 1911-1976 była rodzina Laszczyków, a od 1988 roku jest to obiekt należący do Muzeum Wsi Kieleckiej, w którym prezentowane są ciekawe wystawy czasowe.

Muzeum Zabawek i Zabawy

i Muzeum Zabawek i Zabawy
Pl. Wolności 2, 25-367 Kielce
tel. 41 344 40 78, 343 37 00
rezerwacja dla grup powyżej 15 osób:
tel. 41 343 37 06
www.muzeumzabawek.eu

✓ otwarte: wtorek-niedziela w godz. 9.00 - 17.00

\$ ceny biletów: normalny - 9 zł, ulgowy - 5 zł, w niedzielę obowiązuje opłata jednolita dla każdego w cenie biletu ulgowego

To najstarsze muzeum zabawek w Polsce mieści się w budynku zbudowanym w 1872 roku, w którym przed laty funkcjonowały sklepy, zakłady usługowe i jatki. Przechodząc przez monumentalną bramę wkracza się do świata dziecięcego. W muzeum zgromadzonych jest kilka tysięcy eksponatów: zabawki historyczne, etnograficzne, współczesne, modele samochodów, samolotów i statków, lalki, pokoiki dla lalek czy też zestawy mebelków lalkowych. Najcenniejszym zbiorem są oczywiście zabawki historyczne, spośród których najstarszym eksponatem jest niemiecka lalka woskowa z końca XVIII w. Placówka posiada także interesujące wystawy, m.in: Wesola Gromada, Popołudniowa Herbatka, Na babćnym strychu, Świętokrzyski stragan. Zwiedzanie placówki jest dla dzieci niezwykle przygo-

Codziennie w południe z wieży zegarowej muzeum „wylatuje” świętokrzyska Baba Jaga. Wyrzeźbiona została przez Arkadiusza Latosa – kieleckiego rzeźbiarza, a zamontowana na wieży przez zegarmistrza Bonifacego Komorowskiego.

dą, a dla starszych podróżą w przeszłość do czasów dzieciństwa i wczesnej młodości. Podczas zwiedzania można nie tylko obejrzeć, ale i dotknąć eksponatów. Dzieci mają także okazję pobawić się w kąciku zabaw, a w pogodne, letnie dni również na dziedzińcu.

Muzeum Historii Kielc

Muzeum Historii Kielc

ul. Św. Leonarda 4, 25-303 KIELCE

tel. 41 340 55 20

rezerwacja dla grup 10-30 osób: tel. 41 340 55 26

www.muzeumhistoriikielc.pl

otwarte: wtorek, czwartek, sobota, niedziela w godz. 9.00 - 16.00, środa, piątek w godz. 10.00 - 18.00, w niedzielę wstęp na wystawę stałą „Z dziejów Kielc” bezpłatny

ceny biletów: normalny - 6 zł, ulgowy - 3 zł, rodzinne do 4 osób 10 zł, bilet na wystawy czasowe w niedziele i święta 3 zł

Muzeum Historii Kielc mieści się w kamienicy wybudowanej w połowie XIX w., a swoją działalność rozpoczęło w 2006 roku. Urządzona w placówce wystawa stała „Z dziejów Kielc” dotyczy historii miasta z czasów średniowiecznych, z czasów kiedy Kielce należały do biskupów krakowskich oraz jego losów w XIX i XX wieku. Zgromadzone w muzeum eksponaty – archiwalia, plany, stare zdjęcia, pamiątki, stare malowidła przedstawiające widoki miasta, mundury oficerów stacjonujących w Kielcach pułków czy też makieta chaty średniowiecznych mieszkańców osady – dają możliwość poznania choćby małej części historii miasta i prześledzenia krok po kroku wydarzeń, które miały znaczący wpływ na rozwój i wygląd dzisiejszych Kielc, obecnie stolicy kulturalno-naukowej regionu świętokrzyskiego.

W 1496 roku kardynał Fryderyk Jagiellończyk postanowił, że godłem Kielc będzie złota korona i litery CK na czerwonym tle. Korona była symbolem władzy, natomiast litery CK skrótem łacińskich słów Civitas Kielcensis, czyli Obywatele (mieszkańcy) Kielc.

Muzeum Diecezjalne w Kielcach

i Muzeum Diecezjalne
ul. Jana Pawła II 3, 25-013 Kielce
tel. 41 344 58 20
www.muzeum.kielce.pl

✓ otwarte: wtorek, środa, piątek, sobota w godz. 9.00-16.00, czwartek w godz. 12.00-18.00
\$ ceny biletów: dzieci i młodzież szkolna: 4 zł, dorośli: normalny – 7 zł, ulgowy – 5 zł, rodziny: 15 zł

W wyremontowanych salach dawnego domu prepozyta, a później Biskupa diecezji kieleckiej, funkcjonuje dzisiaj Muzeum Diecezjalne. Odnaleźć w nim można m.in. wiele pamiątek z czasów, kiedy powstawała diecezja. Znajdujące się tu meble, obrazy, grafiki czy rzeźby to eksponaty o dwustuletniej historii. Wszystkie pochodzą z początków XIX wieku. Do najstarszych eksponatów jednak należą zaprezentowane w tzw. Sali Gotyckiej fragmenty ołtarzy. Są to obrazy pochodzące ze skrzydła tryptyku z Rakoszyzna (ok.1505) z wizerunkami św. Jana Chrzciciela i św.

Jana Jąłmużnika oraz Tron Łaski z Witowa k. Koszyc (pocz. XVI w.) – średniowieczny wizerunek Trójcy Świętej. Spośród innych obrazów na szczególną uwagę zasługuje wizerunek Chrystusa w cierniowej koronie, jeden z cyklu obrazów o tej tematyce

namalowany w 1900 roku przez Jana Stykę czy też obraz o niespotykanej tematyce nawiązującej do historii opisaną przez Herodota – najprawdopodobniej z pracowni P.P. Rubensa, stanowiący kopię obrazu namalowanego przez mistrza „Królowa Tomyris z głową Cyrusa”.

W centralnym miejscu sali poświęconej biskupom stoi tron papieski, który służył Janowi Pawłowi II podczas mszy odprawionej na lotnisku w Masłowie 3 czerwca 1991 roku.

Warto zobaczyć: naprzeciwko Muzeum Diecezjalnego stoi kolegiata pw. NMP ufundowana przez Gedeona w 1171 roku. Na przestrzeni wieków wielokrotnie przebudowywana obecnie stanowi wczesnobarokową, trójnawową bazylikę. Tuż za nią dawny pałac biskupów krakowskich, obecnie siedziba Muzeum Narodowego (patrz opis str. 6)

Centrum Geoedukacji w Kielcach

i Centrum Geoedukacji
ul. Daleszycka 21, 25-202 Kielce
tel. 41 242 14 96 (rezerwacja zajęć i geo-informacja)
www.centrum-geoedukacji.pl

- ✓** **otwarte:**
- dla grup zorganizowanych: 15 IV – 15 X wtorek-piątek w godz. 10.00-17.00, 15 X – 15 IV wtorek-piątek w godz. 10.00-15.00,
 - dla osób indywidualnych: 15 IV – 15 X wtorek-piątek w godz. 10.00-17.00, sobota-niedziela w godz. 12.00-18.00, 15 X – 15 IV wtorek – piątek w godz. 10.00-14.00, sobota-niedziela w godz. 11.00-15.00
- S** Ostatnie wejście odbywa się na godzinę przed zamknięciem. Konieczna wcześniejsza rezerwacja. Uczestnictwo w warsztatach i zwiedzanie jest bezpłatne.

Centrum Geoedukacji wraz z Rezerwatem Wietrznia im. Zbigniewa Rubinowskiego, to wyjątkowy obiekt geoturystyczny położony na Świętokrzyskim Szlaku Archeo-Geologicznym. To miejsce, w którym poprzez przygodę i zabawę poznaje się historię Ziemi zapisaną w skałach. W Centrum Geoedukacji można zobaczyć rekonstrukcję dna dewońskiego morza z niezwykleymi organizmami, które je zamieszkiwały, spotkać się oko w oko z największym drapieżcą dewońskiego morza - rybą pancerną oraz udać się w niezwykłą podróż do wnętrza Ziemi za pomocą kapsuły-symulatora. W Klubie Mitośników Geologii można wcielić się w rolę szlifierza skał i minerałów, który za pomocą prostych narzędzi wydobydzie „piękno zaklęte w kamieniu”. Dowiedzieć się można także jak powstają skały i minerały, i jak niezwykle informacje można z nich wyczytać. To tu można „poczuć – dotknąć – zrozumieć” niezwykłą historię Ziemi zapisaną w skałach i skamieniałościach w nich zawartych.

Mitośnikom skał i skamieniałości proponujemy dodatkowo wizytę w Muzeum Geologicznym. Znajdują się tu kolekcje koralowców dewońskich, okazy krzemieni pasiastych, tropy dinozaurów, szkielet wieloryba *Pinocetus polonicus* z Pińczowa oraz skały ze wszystkich okresów geologicznych od początku ery paleozoicznej do ery kenozoicznej prezentowane na wystawie „600 milionów lat historii Gór Świętokrzyskich”.

Otwarte: poniedziałek-piątek w godz. 8.00-15.00, wstęp wolny, ul. Zgoda 21, 25-953 Kielce. Dla zorganizowanych grup wycieczkowych możliwość zwiedzenia także w godzinach popołudniowych, po wcześniejszym umówieniu się telefonicznie, tel. 41 361 25 37 w. 249.

Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej

i Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej
ul. Zamkowa 3, 25-009 Kielce
tel. 41 315 12 39, 315 26 39
www.zamkowa3.pl

✓ otwarte: wtorek-niedziela w godz. 10.00-18.00
\$ ceny biletów: dorośli - 7 zł, dzieci i młodzież do lat 14 - 4 zł, grupy szkolne - bezpłatnie

Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej jest częścią instytucji Wzgórze Zamkowe utworzonej w 2011 roku. Mieści się w części odrestaurowanego budynku, w którym funkcjonowało kiedyś Muzeum Pamięci Narodowej lat 1939-1956 (dawne więzienie kieleckie). Misją powstałego Ośrodka jest kształtowanie i upowszechnianie postaw patriotycznych i obywatelskich oraz budzenie poczucia dumy z dokonań przeszłych pokoleń, dorobku cywilizacyjnego, gospodarczego i naukowego mieszkańców miasta i regionu. W odnowionych pomieszczeniach znajduje się ekspozycja stała, której scenariusz przygotowali kieleccy historycy, a koncepcja została opracowana w pracowni architektonicznej Mirosława Nizio. Dzięki niej można poznać historię miasta Kielce od najdawniejszych czasów do schyłku XVIII wieku. Ponadto ekspozowane są tu wybrane wydarzenia historyczne poczynawszy od Konstytucji 3 Maja aż do czasów dwudziestolecia międzywojennego. Z wykorzystaniem technik multimedialnych, w sposób wyjątkowy przedstawione zostało zagadnienie II wojny światowej, czyn zbrojny Kielczan i mieszkańców Kielecczyny, aktywność grup partyzanckich, krzywdy i prześladowania z rąk hitlerowskiego okupanta. W pomieszczeniach piwnicy, zachowane zostały dawne więzienne karcery.

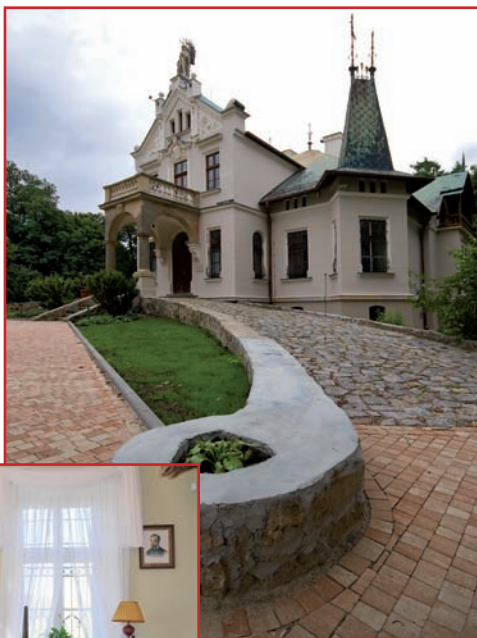

Pałac Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku

i Pałac Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku
Oddział Muzeum Narodowego w Kielcach
ul. Aleja Lipowa 24, 26-067 Strawczyn
tel. 41 303 04 26, kom. 664 384 069
www.mnki.pl

✓ otwarte: wtorek – niedziela w godz. 9.00-17.00
\$ ceny biletów: normalny – 8 zł, normalny grupowy – 7 zł, ulgowy – 4 zł, ulgowy grupowy – 3 zł,
opłata za przewodnika w niedziele i dla gości indywidualnych – 25 zł

W parku, wśród dębów, lip drobnolistnych, jesionów, grabów, brzoź, tulipanowców, płatanów i wielu innych rzadkich gatunków drzew i krzewów, stoi pałac, zaprojektowany przez architekta warszawskiego Hugo Kunderę, który Henryk Sienkiewicz otrzymał w darze od społeczeństwa polskiego z okazji 25-lecia swojej twórczości. Autor m.in. Quo vadis, Trylogii, W pustyni i w puszczy czy słynnego Janka Muzykanta, laureat nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1905 roku, Oblęgorek traktował jako letnią rezydencję. Obecnie w pałacu mieści się muzeum poświęcone życiu i twórczości Henryka Sienkiewicza. Salon, gabinet, jadalnia, sypialnia, wyposażone w oryginalne meble

stanowiące własność pisarza, wypełnione rodzinnymi fotografiami, zachowaną liczną korespondencją, portretami, książkami z dawnego księgozbioru oblęgorskiego, pamiątkami, przed-

miotami z podróży, sprawiają wrażenie ciągłej jego obecności. Pozwalają zobaczyć jak Sienkiewicz żył, mieszkał i tworzył.

Henryk Sienkiewicz zmarł 15 listopada 1916 roku w Vevey i tam został pochowany. W 1924 roku prochy pisarza uroczyście sprowadzono do Polski i złożono w sarkofagu w krypcie bazyliki archidiecezjalnej p.w. św. Jana Chrzciciela w Warszawie.

ul. Sienkiewicza w Kielcach – jej początki sięgają końca XVII w. a obecna nazwa funkcjonuje od 1912 r. W ostatnich latach mierząca 1270 m ulica zyskała zupełnie nowe oblicze. Wyremontowano całą długość głównego deptaku centrum Kielc i oświetlono go stylowymi lampami. W 2010 roku, na początku ulicy, odsłonięty został pomnik Henryka Sienkiewicza. Dzisiaj słynna „Sienkiewka” stanowi centrum handlowo-kulturalno-rozrywkowe Kielc.

Wystawa Misyjna Ojców Oblatów na Świętym Krzyżu

i Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej
Sanktuarium Relikwii Drzewa Krzyża Świętego
Święty Krzyż 1, 26-004 Bieliny
tel. 41 317 70 21
www.swietykrzyz.pl

✓ klasztor otwarty codziennie w godz. 9.00-17.00, oprowadzanie po wystawie od poniedziałku do soboty w godz. 9.00-17.00, w niedziele, uroczystości i święta po sumie od godz. 11.00-17.00
\$ wstęp do klasztoru wolny

Już od ponad 30 lat w murach klasztoru na Świętym Krzyżu funkcjonuje wystawa misyjna. Inicjatorem jej powstania był ojciec Walenty Zapłata, założyciel i wieloletni dyrektor obłackiej Prokury

Klasztor na Świętym Krzyżu – stojący na szczycie Łysej Góry, w sercu puszczy jodłowej klasztor pobenedyktynski to miejsce kultu religijnego odwiedzane przez tysiące turystów i pielgrzymów ze względu na przechowywane w nim Relikwie Drzewa Krzyża Świętego. Klasztor szczyci się 1000-letnią historią. Oprócz wspomnianej wystawy misyjnej, zwiedzając zespół klasztorny można zobaczyć także kościół z cennymi obrazami Franciszka Smuglewicza, kaplicę Oleśnickich, krużganki klasztorne, zakrystię oraz kryptę Jeremiego Wiśniowieckiego. W pobliżu warte obejrzenia jest słynne gołoborze, doskonale widoczne z platformy widokowej.

Misyjnej. Wystawa Misyjna Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej jest jedną z najciekawszych tego typu wystaw w Polsce. Przedstawia zbiory z okresu benedyktyńskiego, zniszczenia spowodowane przez ostatnie wojny światowe oraz ekspozycję poświęconą pracy misyjnej Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej. Zgromadzone tu eksponaty pochodzą z całego świata, przede wszystkim z krajów gdzie z misją i posługą przebywają oblaci. Do najcenniejszych i najciekawszych eksponatów należą wyroby z kości słoniowej, afrykańska srebrna biżuteria, przedmioty wykonane ze skór węży boa i pytona, a także liczne eksponaty z Północnej Kanady. Ponadto wśród tych eksponatów znajdują się m.in. nakrycie głowy z Lesoto i Turkmenistanu czy figurki hebanowe.

Muzeum Przyrodnicze Świątokrzyskiego Parku Narodowego

i Muzeum Przyrodnicze Świątokrzyskiego Parku Narodowego
Święty Krzyż 1, 26-004 Bieliny
tel. 41 317 70 87, 695 550 663
www.swietokrzyskipn.org.pl

- ✓** *Otwarte: 1.XI-31.III w godz. 8.00-16.00, ostatnie wejście o 15.15, nieczynne w poniedziałki 1.IV-31.X w godz. 9.00-17.00, czynne codziennie, ostatnie wejście o godz. 16.15.
Zamknięte: 1.XI, 25.XII, 1.I, oraz pierwszy dzień świąt wielkanocnych.*
- \$** *Ceny biletów: normalny – 8 zł, ulgowy – 4 zł, dzieci do lat 7 zwolnione są z opłaty.
Czas zwiedzania 45 min.*

Muzeum mieści się w zabytkowym budynku, będącym częścią kompleksu zabudowań klasztornych dawnego opactwa benedyktynów. Wchodząc na Święty Krzyż od strony wsi Huta Szklana już z daleka można podziwiać okazałą fasadę budynku Muzeum, wybudowanego w latach 1685-1701 jako najnowsze, zachodnie skrzydło klasztoru. Prezentowana tu wystawa jest spektaklem światła, dźwięku i odgłosów przyrody w oparciu o multimedialne urządzenia, dioramy, zdjęcia, modele. Miłośnicy fauny i flory zapoznać się mogą nie tylko z historią utworzenia Świątokrzyskiego Parku Narodowego i bogactwem jego przyrody, ale także z geologicznymi i paleontologicznymi dziejami Gór Świątokrzyskich poczynając od paleozoiku, poprzez mezozoik i kenozoik. Zobaczyć mogą zwierzęta, rośliny i grzyby żyjące w jodłowym borze mieszanym zwanym jedliną polską, niezwykle bogaty i ważny przyrodniczo świat organizmów żyjących w martwym, rozkładającym się drewnie czy też pod powierzchnią gleby oraz przyrodę pod lupą.

Park Etnograficzny w Tokarni

i Park Etnograficzny Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni

Tokarnia 303, 26-060 Chęciny

tel. 41 315 41 71, 519 467 107

kasa: 515 458 649

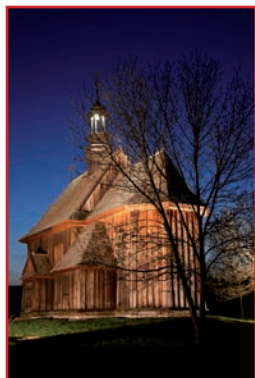
www.mwk.com.pl

✓ **otwarte:** I-III i XI-XII wtorek-niedziela w godz. 9.00-15.00, IV i X wtorek-niedziela w godz. 9.00-17.00, V-VI poniedziałek-niedziela w godz. 9.00-18.00, VII-VIII wtorek-niedziela w godz. 10.00-18.00, IX wtorek-niedziela w godz. 9.00-18.00

\$ **ceny biletów:** miesiące IV-X normalny – 10 zł, ulgowy – 5 zł, miesiące XI-III normalny – 6 zł, ulgowy – 3 zł

Na malowniczo położonym zakolu rzeki Czarnej Nidy, na około 70 ha obszarze zgromadzono zabytki XVIII i XIX-wiecznego budownictwa drewnianego z terenu Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Wyżyny Sandomierskiej i Niecki Nidziańskiej. Skansen przedstawia obiekty w naturalnych zespołach osadniczych, fragmenty wsi, w których zagrody stanowiące warsztat pracy rolnika sąsiadowały z obiektami przemysłu wiejskiego, takimi jak młyn, wiatrak, kuźnia. Dzięki temu możliwe jest poznanie realiów dawnego wiejskiego życia, jak również przemysłu i rzemiosła. Do jednych z najcenniejszych obiektów należą: kościół p.w. M.B. Pocieszenia z Rogowa z 1761r. – z wyposażeniem wnętrza oraz bogatą polichromią stropu, dom szewca z Daleszyc z 1892r. z wnętrzami mieszkalnymi z okresu dwudziestolecia międzywojennego i ekspozycją warsztatu szewskiego, chałupa z Rokitna z 1805r. z wnętrzami mieszkalnym z lat 20-30. XX w.

i warsztatem stolarskim w osobnej izbie, dwór drobnoszlachecki z Suchedniowa z pp. 1812r. z prezentacją wnętrz mieszkalnych z końca XIX w., czy okólna zagroda z Radkowic, w skład której wchodzi chałupa z 1862r. z wnętrzami mieszkalnymi, spichlerz z wiatą, obora z sieczkarnią, chlewy i kurniki, piwnica i stodoła.

Świętokrzyski Szlak Architektury Drewnianej – Park Etnograficzny w Tokarni jest jednym z miejsc na ww. szlaku w województwie świętokrzyskim. Do dnia dzisiejszego zachowały się tu nieliczne zabytki drewnianej architektury sakralnej i świeckiej. Drewniane kościoły, kapliczki, dzwonnice, dworki, chałupy i zagrody, to prawdziwe perełki regionu świętokrzyskiego zadziwiające swoją konstrukcją i malowniczością. Dzięki utworzonemu szlakowi możliwe jest poznanie „drewnianej” przeszłości Ziemi Świętokrzyskiej. www.drewniane.swietokrzyskie.travel

Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi

i Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi
Oddział Muzeum Techniki NOT w Warszawie
ul. Świętokrzyska 59, 26-006 Nowa Słupia
tel. 41 317 70 18

✓ otwarte: wtorek-niedziela w godz. 9.00-17.00, w poniedziałki i po godzinach urzędowania po wcześniejszym uzgodnieniu

\$ ceny biletów: normalny – 6 zł, ulgowy – 3 zł

Szereg odkryć archeologicznych, w tym fragmentów starożytnych pieców hutniczych w Nowej Słupi stało się motorem napędowym do utworzenia placówki muzealnej, która prezentowałaby tematykę starożytnego hutnictwa w regionie świętokrzyskim. Otwarcie muzeum nastąpiło 29 maja 1960 roku. W obiekcie obejrzeć można relikty oryginalnych ziemnych pieców hutniczych tzw. dymarek, odświeżonych w miejscu, gdzie funkcjonowały ok. 2000 lat temu, a także wystawę poświęconą 50-letniej historii badań nad starożytnym hutnictwem świętokrzyskim. Ciekawymi eksponatami są monety rzymskie wydobyte w czasie prac wykopaliskowych. Ich odnalezienie świadczy o kontaktach handlowych z Cesarstwem Rzymskim, gdzie przedmiotem handlu było najprawdopodobniej żelazo wytapiane w dymarkach.

Tuż obok muzeum znajduje się otwarte w 2011 roku Centrum Kulturowo-Archeologiczne, które kompleksowo prezentuje problematykę starożytnej metalurgii żelaza. Centrum stanowi zaplecze dla tematycznych spotkań z różnymi aspektami życia społeczności zamieszkujących ziemie polskie w okresie rzymskim i lateńskim. Wszystkie elementy osady – Dom Kowala, Kuźnia, Szafas Hutników, chaty rzemieślnicze, Wał Hadriana czy też Sztolnia – zostały wiernie odwzorowane i nawiązują do epok, z których pochodzą. Czynne: V-X w godz. 9.00-17.00, tel. 41 317 76 04

Centrum Edukacyjne „Szklany Dom” Dworek Stefana Żeromskiego w Ciekotach

 Centrum Edukacyjne „Szklany Dom”
Dworek Stefana Żeromskiego
Ciekoty 76, 26-001 Masłów
tel. 41 241 38 77
www.szklanydom.maslow.pl

 otwarte: wtorek – sobota w godz. 10.00-16.00

Ciekoty to mała malownicza miejscowość, ściśle związana z osobą Stefana Żeromskiego, wybitnego prozaika i publicysty, który spędził tu lata swojego dzieciństwa i młodości. Niestety dwór, zamieszkiwany przez rodzinę Żeromskich w latach 1871-1883, uległ całkowitemu spaleniowi w 1900 roku. Dzisiaj w tym miejscu znajduje się centrum edukacyjne, składające się z dwóch obiektów łączących przeszłość ze współczesnością. Jednym z nich jest drewniany dworek, w którym eksponowane są obiekty upamiętniające życie i twórczość pisarza i w którym promuje się literaturę, czytelnictwo i dziedzictwo kulturowe. Drugi to Szklany Dom, nowoczesny budynek służący prezentacjom sztuki oraz realizacjom programów edukacyjnych.

Życie i twórczość Stefana Żeromskiego prezentują również ekspozycje w Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego w Kielcach (patrz opis str. 7)

Ponidzie

Muzeum Regionalne w Wiślicy

i Muzeum Regionalne – Dom Długosza

Plac Solny 32, 28-160 Wiślica

tel. 41 379 21 64, 502 634 495

www.muzeum.wislica.pl

✓ otwarte: IV-X w godz. 10.00-18.00, XI-III- w godz. 8.30-16.30, nieczynne w poniedziałek
\$ ceny biletów: normalny – 8 zł, ulgowy – 5 zł.

Dzieje Wiślicy sięgają IX wieku i wiązane są Państwem Wiślan. Według historyków okres średniowiecza to czas rozkwitu Wiślicy. Znajdujące się w miejscowości pozostałości tych czasów, stanowią dziś namacalne świadectwo świetności. W późnogotyckim Domu Długosza z 1460 roku mieści się dzisiaj Muzeum Regionalne. Jego wnętrze kryje gotyckie polichromie z XV wieku przedstawiające m.in. Chrystusa w studni mistycznej. Na piętrze mieści się sala, w której Jan Długosz kształcił synów króla Kazimierza Jagiellończyka. Obok muzeum znajduje

W ołtarzu bazyliki umieszczona jest otoczona kultem rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem Jezus z ok. 1300 roku. Według tradycji przed rzeźbą modlił się o zjednoczenie kraju i o pomoc dla narodu sam Władysław Łokietek. Pewnego razu wyczerpany książę zasnął w kościele, a wtedy, we śnie przemówiła do niego Maryja. Od tego czasu wiślicka Madonna nazywana jest Łokietkówną. 17 lipca 1966 roku Madonna ukoronowana została przez kardynała Stefana Wyszyńskiego.

się gotycka Bazylika Mniejsza p.w. NMP z XIV w. W jej podziemiach znajdują się pozostałości dwóch kościołów romańskich z XII i XIII w. z unikatową Płytą Orantów. Oprócz tego warty obejrzenia jest pawilon archeologiczny z pozostałościami X-wiecznego kościoła oraz prawdopodobną Misą Chrzcielną z 880 r. n.e.

Ośrodek Dziedzictwa Kulturowego i Tradycji Rolnej Ponidzia w Chrobrzu

i Ośrodek Dziedzictwa Kulturowego i Tradycji Rolnej Ponidzia
Chrobrz 268, 28-425 Złota
tel. 663 015 566, 660 271 154
www.palac.chrobrz.info

✓ otwarte: okres letni – środa – czwartek w godz. 11.00-17.00,
piątek – niedziela w godz. 11.00-18.00, okres zimowy – środa - niedziela w godz. 11.00-16.00
\$ ceny biletów: wstęp wolny

Funkcjonujący w dawnym pałacu Wielopolskich w Chrobrzu, przy Zespole Szkół Rolniczych ośrodek prezentuje historię Ponidzia, począwszy od neolitu, poprzez epokę brązu i żelaza, aż po dzieje nowożytne. Ekspozycja archeologiczna „Starożytne Skarby Ponidzia” to wynik prac wykopaliskowych przeprowadzonych w miejscowości Pełczyska, a prezentowane na wystawie eksponaty świadczą o osadnictwie sięgającym 7,5 tys. lat wstecz. Zainteresowani odnajdą tu m.in. unikatowy pochówek szkieletowy kobiety zmarłej w wieku 30-35 lat z drugiej połowy I w. p.n.e. wraz z wierną rekonstrukcją jej twarzy. Jest to jedyny wizerunek osoby żyjącej w tym czasie na ziemiach polskich. Wyjątkową atmosferę ośrodka tworzą również wystawy przedstawiające bogatą historię rodzin Myszkowskich i Wielopolskich oraz dzieje partyzanckiej Republiki Pińczowskiej 1944. Natomiast na terenie parku przypałacowego wyeksponowano maszyny i urządzenia rolnicze wykorzystywane w pracach polowych i gospodarskich.

Muzeum Regionalne w Pińczowie

i Muzeum Regionalne w Pińczowie
ul. Piłsudskiego 2a, 28-400 Pińczów
tel. 41 357 24 72
www.muzeumitpinczow.eu

✓ otwarte: 1 X – 30 IV wtorek, środa w godz. 9.00-16.00, czwartek-piątek w godz. 9.00-15.00, sobota-niedziela w godz. 10.00-16.00, 1 V – 30 IX wtorek, środa w godz. 9.00-17.00, czwartek-piątek w godz. 9.00-16.00, sobota, niedziela w godz. 10.00-17.00

\$ ceny biletów: wstęp do muzeum we wtorki bezpłatny, w pozostałe dni: normalny – 8 zł, ulgowy – 4 zł, wstęp do synagogi: normalny – 8 zł, ulgowy – 4 zł

Zbiory znajdujące się w muzeum pochodzące z darowizn, zakupów czy też wykopalisk dokumentują tradycję, historię i kulturę Poniidzia od czasów najdawniejszych po współczesne. Wśród najstarszych eksponatów wystawy „Pradzieje Poniidzia” znajdują się drapacze, rylce, kości mamuta i zestaw siekierok krzemienionych, wyroby z brązu, klosze, ozdoby i broń z epoki żelaza. Na szczególną uwagę zasługuje grób szkieletowy z wczesnego średniowiecza z bogatym wyposażeniem. Pozostałe wystawy stałe przedstawiają sławne i znane postaci w dziejach Pińczowa, życie i twórczość Adolfa

Dygasińskiego, silnie związanego z Pińczowem i Poniidziem, opiewającego w swoich utworach piękno krajobrazu nadnidziańskiego oraz przyrodę Poniidzia. Muzeum udostępnia również do zwiedzania Synagogę Starą – jedyny dobrze zachowany obiekt świadczący o obecności Żydów w mieście.

Synagoga Stara ma kształt prostopadłościanu. Składa się z kilku pomieszczeń: sali głównej zwanej męską, do której przylega przedsionek z wydzieloną salą kahalną oraz babińca (empory), czyli pomieszczenia dla kobiet, znajdującego się na piętrze. Pińczowska bóżnica jest w polskiej architekturze synagogalnej najstarszym przykładem świątyni o układzie tzw. wzdłużnym, w którym wszystkie pomieszczenia wzniesione zostały jednocześnie i tworzą zwartą budowlę pod wspólnym dachem.

Sandomierz i okolice

Muzeum Okręgowe w Sandomierzu (Zamek i Ratusz)

 Muzeum Okręgowe w Sandomierzu
ul. Zamkowa 12, 27-600 Sandomierz
tel. 15 644 57 57 (Zamek)
tel. 693 378 799 (Ratusz)
www.zamek-sandomierz.pl

 otwarte: 14 IV – 30 X - Zamek: wtorek – piątek w godz. 10.00-17.00, sobota – niedziela w godz. 10.00 – 18.00, Ratusz: wtorek – piątek w godz. 10.00-17.00, sobota – niedziela w godz. 9.00 – 17.00, 1 XI – 13 IV - Zamek: wtorek – piątek w godz. 9.00-16.00, sobota – niedziela w godz. 10.00 – 15.00, Ratusz: wtorek – piątek w godz. 9.00-16.00, sobota – niedziela w godz. 10.00 – 15.00

 ceny biletów: Zamek - normalny – 8 zł, ulgowy – 6 zł, Ratusz – normalny – 5 zł, ulgowy – 4 zł, dzieci do lat 7 wstęp wolny.

Siedzibą Muzeum Okręgowego jest Zamek, wzniesiony przez Kazimierza Wielkiego w XIV wieku, w miejscu pierwotnej warowni istniejącej na wzgórzu co najmniej od X wieku. Zabudowania obejmowały dwa budynki mieszkalne z kaplicą, kuchnią, browar, młyn konny, spichlerz oraz bramę ze zbrojownią. W 1656 roku w okresie wojny polsko-szwedzkiej został wysadzony w powietrze przez wycofujących się z miasta Szwedów. Ocalało jedynie skrzydło zachodnie, i tylko ono zostało później odbudowane. Po 1795 roku budynek zaadaptowano na sąd i więzienie, które ostatecznie zlikwidowano w 1959 r. Zamek przez wieki przechodził liczne przebudowy i rozbudowy, które wpłynęły na jego obecny wygląd. Do odkrytych relikwów dawnej zabudowy zalicza się 8-boczną wieżę, starą studnię na dziedzińcu oraz fundamenty zamku kazimierzowskiego. Obecnie w przebudowanych wnętrzach obejrzeć można wystawy stałe poświęcone Ziemi Sandomierskiej w pradziejach i wczesnym średniowieczu, dawnej wsi sandomierskiej, rzemiosłu i malarstwu z XVII-XX w., srebra europejskie czy też kolekcję biżuterii z krzemienia pasiastego zwanego „kamieniem optymizmu”

W reprezentacyjnych salach Ratusza wybudowanego w XIV w., w części zajmowanej przez muzeum, została otworzona ekspozycja historyczno-artystyczna. Zabytkowy klimat wnętrza tworzą zestawy mebli w stylu późno-renesansowym, neorenesansowym i neobarokowym, XVIII-wieczne portrety Jacka Małachowskiego Kancelarza Wielkiego Koronnego i Macieja Sołtyka Wojewody Sandomierskiego, a także dawne widoki Sandomierza autorstwa m.in. Jacoba Hoefnagla, Karola Frycza czy Leona Wyczółkowskiego. Niewątpliwą atrakcją wystawy jest komplet tzw. szachów sandomierskich, datowany na ok. XII – 1 poł. XIII w. oraz kopia korony królewskiej Kazimierza Wielkiego znalezionej w Sandomierzu przez I wojnę światową.

Muzeum Diecezjalne Sztuki Kościelnej w Sandomierzu (Dom Długosza)

i Muzeum Diecezjalne Sztuki Kościelnej – Dom Długosza
ul. Długosza 9, 27-600 Sandomierz
tel. 15 833 26 70
www.domdlugosza.sandomierz.org

✓ otwarte: 1 V – 30 IX wtorek – sobota w godz. 9.00–16.30, niedziela i święta w godz. 13.30–16.30,
1 X – 30 IV wtorek – sobota w godz. 9.00 – 15.30, niedziele i święta w godz. 13.30–15.30
\$ ceny biletów: normalny – 6 zł, emerycki – 4 zł, dzieci od lat 6, młodzież i studenci – 3 zł

Dom Długosza jest jednym z najlepiej zachowanych gotyckich domów mieszkalnych. Ufundowany został w 1476 roku przez historyka Jana Długosza, kanonika sandomierskiego, dla księży mansonarzy, wikariuszy katedry. W 1864 roku dom oddany został pod zarząd kapituły katedralnej. Jest to dwukondygnacyjna, ceglana budowla z wysokimi szczytami i dwuspadowym dachem. Nad południowym wejściem znajduje się kamienna tablica erekcyjna z herbem Wieniawa, napisem i datą 1476.

Od 1937 roku w budynku mieści się Muzeum Diecezjalne. Autorem ekspozycji był Karol Estreicher, historyk sztuki z Krakowa. W siedmiu salach muzeum zgromadzono bardzo cenne zbiory z zakresu malarstwa, rzeźby sakralnej, tkaniny, drobnej plastyki oraz elementów wystroju architektonicznego, jak również sztuki zdobniczej, ceramiki, kolekcji mebli, numizmatyki i archeologii. Wśród eksponatów zobaczyć można obraz Łukasza Cranacha Starszego Matka Boska z Dzieciątkiem

i św. Katarzyną Aleksandryjską z lat 1518-1520, Rękawiczki św. Jadwigi królowej, które przed wiekami ofiarować miała mieszkańcom podsandomierskiej wsi Świątniki, w zamian za wyciągnięcie ugrzęzłych w zaspie sań, którymi podróżowała z Sandomierza do Krakowa, romańska figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XIII w., zwana Madonną z Goźlic czy też unikatowa Biblioteka Ksiąg Drzewnych z 1 poł. XIX w., która liczy ponad 100 ksiąg wykonanych z różnych gatunków drzew i krzewów.

Muzeum Geodezji i Kartografii w Opatowie

i Muzeum Geodezji i Kartografii w Opatowie
ul. Sienkiewicza 17, 27-500 Opatów
tel. 15 868 47 77, 609 095 327
www.muzeumgeodezji.opatow.pl

✓ *otwarte: poniedziałek – piątek w godz. 8.00-15.00, sobota i niedziela i święta po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym*

\$ *ceny biletów: normalny – 3 zł, ulgowy – 2 zł.*

Muzeum Geodezji i Kartografii w Opatowie powstało w 2005 roku jako efekt współpracy Powiatu Opatowskiego i Stowarzyszenia Inicjatyw Geodezyjnych i Kartograficznych „GEOCENTRUM”. Ta unikalna w skali kraju i Europy jednostka swoją siedzibę ma w budynku Starostwa Powiatowego w Opatowie. Muzeum posiada wspaniałą kolekcję urządzeń geodezyjnych, historycznych opraco-

wań geodezyjnych starych map i książek. Ekspozycje pochodzą niemal z całego świata. Wśród nich zobaczyć można kierownicę geodezyjną, autograf A5 WILD, stereoskop czy też urządzenia służące do opracowań zdjęć lotniczych i naziemnych.

Warto zobaczyć: Opatów to jedno z najstarszych polskich miast. Kiedyś osada i gród warowny, położony na skrzyżowaniu ważnych szlaków kupieckich. Najcenniejszym zabytkiem Opatowa jest romańska trójnawowa bazylika p.w. św. Marcina z XII w. z reliefową płytą z brązu, tzw. Lamentem Opatowskim. Prócz kolegiaty warto zobaczyć pozostałości renesansowego systemu obronnego miasta z Bramą Warszawską, klasztor OO Bernardynów z jednonawowym rokokowym kościołem Wniebowzięcia NMP, ratusz w rynku.

Atrakcją Opatowa jest podziemna trasa turystyczna powstała na bazie układu dawnych piwnic kupieckich i wyrobisk połączonych na różnych poziomach.

www.opatow.travel

Muzeum Regionalne w Szydłowie

Muzeum Regionalne w Szydłowie

ul. Szkolna 8, 28-225 Szydłów

tel. 41 354 53 13

www.szydlow.pl

otwarte: IV – IX poniedziałek – niedziela w godz. 10.00-18.00, X – III poniedziałek – sobota w godz. 10.00-16.00, niedziela po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym

ceny biletów: obowiązuje bilet ogólny (Zamek, muzeum, synagoga, kościół św. Władysława, plac zamkowy) – normalny – 5,50 zł, ulgowy – 3,50 zł.

Szydłów to jedno z najstarszych polskich miast i jednocześnie jeden z najpiękniejszych średnio-wiecznych zespołów obronnych. Wygląd miasta to zasługa Kazimierza Wielkiego, który otoczył go potężnymi murami i zmienił w twierdzę. Większość murów w świetnym stanie zachowała się do dziś. Do miasta wchodziło się albo wjeżdżało bramami. Jedną z nich, zwaną Opatowską, rozebrano w XIX wieku. Na szczęście zachowała się monumentalna Brama Krakowska, do której w czasach świetności prowadził zwodzony most przewieszony nad fosą na grubych łańcuchach. Najważniejszym obiektem w królewskim mieście był oczywiście zamek zbudowany z kamienia. Mieściła się w nim duża sala

zwana Rycerską, kaplica i komnaty reprezentacyjne. Muzeum Regionalne mieści się w tzw. Skarbczyku, który jest częścią zamku królewskiego. Budynek jest podpiwniczony, dwukondygnacyjny, kryty gontem. Powstał w XVI w. po przebudowie okrągłej wieży obronnej i stanowi najlepiej zachowany element dawnego zamku. Na jego ścianie zamocowano ogromny zegar słoneczny z dawnych czasów, który służy do dziś. W muzeum obejrzeć można trzy ekspozycje tematyczne: archeologiczną, geologiczną i historyczną, które dotyczą Szydłowa i okolic.

Ziemia Włoszczowsko-Jędrzejowska

Muzeum im. Przypkowskich w Jędrzejowie

i Muzeum im. Przypkowskich w Jędrzejowie

Pl. T. Kościuszki 7/8, 28-300 Jędrzejów

tel. 41 386 24 45

www.muzeum.jedrzejow.pl

✓ otwarte: 15 IV – 31 X wtorek – niedziela w godz. 8.00-17.00,
1 XI – 14 IV wtorek – niedziela w godz. 8.00-16.00

\$ ceny biletów: normalny – 12 zł, ulgowy – 8 zł, dzieci do lat 7 wstęp wolny.

Przy rynku, w dwóch kamieniczkach z XVIII w. mieści się muzeum zegarów założone i prowadzone przez rodzinę Przypkowskich. Posiada bogate i różnicowane zbiory setek zegarów słonecznych i przyrządów gnomonicznych, rozmaite przyrządy do mierzenia czasu: klepsydry, zegary ogniowe i mechaniczne, a także przyrządy astronomiczne. Uznaje się, iż jest to trzeci taki zbiór na świecie po Oxfordzie i Chicago. Ozdobę tej kolekcji stanowią: zegar słoneczny z XVI wieku wykonany przez Erazma Habermela, zegar słoneczny z armatką strzelającą w południe, wykonany w Paryżu dla Króla Stanisława Leszczyńskiego oraz XVII-wieczna majolikowa klepsydra wodna (Caltagirone na Sycylii). Spośród zegarów mechanicznych zwraca uwagę damski zegarek – pectoralik z XVII wieku w oprawie z kryształu górskiego. W dziale starodruków liczącym około 500 tomów do najcenniejszych należy dzieło Kopernika z 1566 r. „De revolutionibus orbium coelestium”, oraz egzemplarze z autografami Heweliusza, Kartezjusza i Huyghensa. Na szczególną uwagę zasługuje jeszcze słynna historia świata Hartmana Schedy „Liber chronicarum” bogato ilustrowana drzeworytami, wydana w Norymberdze w 1493r. Wartą obejrzenia jest kolekcja grafik i ekslibrisów licząca około 25 000 dzieł powstałych od XVI do XX w. oraz zachowane wnętrza domu Przypkowskich wypełnione zbiorami sztuki.

👁️ Warto zobaczyć: Miasto Jędrzejów słynie także z Klasztoru Cysterskiego, wybudowanego w 1149 roku przez zakonników przybyłych z francuskiego opactwa cysterskiego Morimond w Burgundii. Opactwo składa się z trójnawowej bazyliki z transeptem

oraz zabudowań klasztornych, z których do dziś dnia zachowały się jedynie trzy skrzydła. Jędrzejowskie opactwo słynie ze wspaniałych organów o niepowtarzalnym brzmieniu. Instrument, który dziś znajduje się w kościele klasztornym pochodzi z lat 1745–1760 i zawiera unikalne rozwiązania techniczne. Posiada 42 głosy, 4 manualy oraz pedały. Wysuwana spod manualu związana z pozytywem klawiatura służy do transponowania wykonywanej muzyki o cały ton wyżej. Właśnie to rozwiązanie należy do rzadkości, a kute w brązie klucze rejestrowe nie mają odpowiedników na świecie. Organy jędrzejowskie są jednym z najcenniejszych zabytków tego typu w Europie.

www.jedrzejow.travel

Dworek Mikołaja Reja w Nagłowicach

 Dworek Mikołaja Reja w Nagłowicach
ul. Kacpra Walewskiego 7, 28-362 Nagłowice
tel. 41 381 45 70
www.naglowice.orangespace.pl

 otwarte: poniedziałek – sobota w godz. 8.00–16.00,
w niedziele i święta (czynne V–IX) w godz. 9.00–17.00
 ceny biletów: normalny – 5 zł, ulgowy – 3 zł

Mikołaj Rej – autor słynnych słów: „A niechaj narodowie wždy postronni znają, iż Polacy nie gęsi, iż swój język mają” – zwany jest ojcem literatury polskiej, gdyż był pierwszym pisarzem tworzącym wyłącznie w języku polskim. W Nagłowicach, w których mieszkał, w dworze z około 1800 roku wybudowanym przez rodzinę Walewskich, znajduje się obecnie izba jego pamięci. Przedstawia ona

związki pisarza z tą miejscowością i znaczenie jego twórczości, zarówno dla piśmiennictwa jak i całej kultury polskiej. Jest tu wystawa reprodukcji przedstawiających życie i dorobek pisarski Reja. W gablotach znajdują się ciekawe teksty w kopiach rękopisów – jest to m.in. „Zeznanie podatkowe” i „List do sąsiada”. W zabytkowym parku angielskim otaczającym dworek do dziś zachowały się sędziwe dęby, pamiętające czasy pisarza.

 Warto zobaczyć: niedaleko Nagłowic, w Rakoszynie i Trzcincu znajdują się dwa drewniane kościoły. Pierwszy pod wezwaniem. Św. Stanisława Biskupa, wybudowany w latach 1778-1779 przez miejscowego proboszcza ks. Tomasza Kalińskiego, restaurowany w 1922 roku. Drugi natomiast pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego pochodzi z 1928 roku. Obydwa obiekty znajdują się na Świętokrzyskim Szlaku Architektury Drewnianej.

www.drewniane.swietokrzyskie.travel

Izba pamięci Hetmana Stefana Czarnieckiego w Czarncy

i Izba Pamięci Hetmana Stefana Czarnieckiego w Czarncy
ul. Szkolna 16a, 29-100 Włoszczowa (przy szkole podstawowej)
tel. 41 394 21 11

✓ otwarte: w dni szkolne, w soboty i niedziele po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym

Czarncza to mała miejscowość niedaleko Włoszczowy, miejsce urodzenia i pochówku Stefana Czarnieckiego, hetmana polnego koronnego (1599-1665), uważanego za polskiego bohatera narodowego. Chrzest bojowy Czarniecki przeszedł w bitwie pod Chocimiem. Później walczył z najazdami tatarskimi i buntującymi się Kozakami, ze Szwedami. 14 grudnia 1658 roku wezwane na pomoc Królestwu Duńskiemu wojska Rzeczypospolitej pod dowództwem Stefana Czarnieckiego – realizując sojusznicze zobowiązania - przekroczyły cieśninę morską pomiędzy Jutlandią a wyspą Als. Tę zimową przeprawę morską, słynne „rzucenie się przez morze” uwiecznił Józef Wybicki w pieśni Legionów Polskich we Włoszech, pierwotny polskiego hymnu narodowego. Stefan Czarniecki był ostatnim właścicielem Czarncy. W tej rodzinnej miejscowości nigdy nie wybudowano nagrobka Czarnieckiego. Jego ciało spoczywa w krypcie kościoła p.w. Najświętszej Maryi Panny i Świętego Floriana, w sarkofagu z czerwonego piaskowca. W dobudowanej do kościoła w XIX w. kaplicy znajdują się liczne pamiątki po hetmanie, w tym m.in. obraz z ołtarza polowego. Stefan Czarniecki jest również patronem szkoły podstawowej w Czarncy. W jej siedzibie znajduje się izba pamięci poświęcona hetmanowi, a przed budynkiem stoi jego pomnik.

*Jeszcze Polska nie umarła,
kiedy my żyjemy.
Co nam obca moc wydała,
szablą odbijemy.*

*Marsz, marsz, Dąbrowski
do Polski z ziemi włoski
za Twoim przewodem
złączem się z narodem.*

*Jak Czarnecki do Poznania
wracał się przez morze
dla ojczyzny ratowania
po szwedzkim rozbiore.*

Marsz, marsz, Dąbrowski...

*Przejdziem Wisłę przejdziem Wartę
będziem Polakami
dał nam przykład Bonaparte
jak zwyciężać mamy.*

Marsz, marsz, Dąbrowski...

*Niemiec, Moskal nie osiędzie,
gdy jąwszy pałasza,
hasłem wszystkich zgoda będzie
i ojczyzna nasza.*

Marsz, marsz, Dąbrowski...

*Już tam ojciec do swej Basi
mówi zapłakany:
„słuchaj jeno, pono nasi
biją w tarabany.”*

Marsz, marsz, Dąbrowski...

*Na to wszystkich jedne głosy:
„Dosyć tej niewoli
mamy Racławickie Kossy,
Kościuszkę, Bóg pozwoli.”*

Nad Czarną i Kamienną

Zabytkowy Zakład Hutniczy w Maleńcu

Zabytkowy Zakład Hutniczy w Maleńcu

Maleniec 54, 26-242 Ruda Maleniecka

tel. 41 373 11 42

www.maleniec.powiat.konskie.pl

otwarte: poniedziałek – sobota w godz. 8.00-16.00,

w niedziele i święta (czynne V-IX) w godz. 9.00-17.00

ceny biletów: normalny – 5 zł, ulgowy – 3 zł

W położonym 24 km na zachód od Końskich Maleńcu, nad rzeką Czarną, zlokalizowany jest zabytkowy zespół walcowni i gwoździarni posiadający już ponad 200-letnią historię. Wtopiony w naturalny krajobraz wsi zabytkowy park maszynowy założony został w 1782 r. W jego skład weszły wówczas walcarnie oraz 11 małych i 4 duże gwoździarki do produkcji gwoździ ciętych z blachy. Pod koniec XIX w. w wyniku modernizacji zakład zyskał kolejne maszyny do produkcji łopat i szpadli. Spośród doskonale zachowanych do dziś elementów do najbardziej interesujących zaliczyć trzeba: cykl produkcyjny walcowania blach oraz wytwarzania z nich narzędzi gospodarczych, hale walcowni, gwoździarni i szpadlarni z 1839 r. oraz unikalne maszyny. Zespół przestrzenny zakładu w Maleńcu w 1967 roku wpisany został do rejestru zabytków województwa.

Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpi

Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpi

ul. Słoneczna 19, Sielpla, 26-200 Końskie

tel. 41 372 02 93

www.muzeum-techniki.waw.pl

otwarte: wtorek – niedziela w godz. 9.00-12.00 i 13.00-17.00

ceny biletów: normalny – 6 zł, ulgowy – 3 zł

W XIX w. w Sielpi działał jeden z największych zakładów przemysłowych Zagłębia Staropolskiego. W zakładzie tym odbywało się przetwórstwo kęsów surówki wielkopiecowej na produkty kowal-

ne, w szczególności wyrabiano tu różnej grubości blachy. Zakład korzystał z energii wodnej dzięki stworzeniu zalewu na pobliskiej rzece Czarnej. Obecnie w halach dawnej walcowni i pudlingarni mieści się Muzeum Zagłębia Staropolskiego. Do jego najcenniejszych eksponatów należy olbrzymie metalowe koło napędowe o średnicy 8m oraz wiele unikatowych maszyn i urządzeń takich jak: tokarki, strugarki, prasy czy też 150-letnie obrabiarki. Ponadto zachowało się ujęcie wody (groble, upusty i kanały), hale produkcyjne, suszarnie drewna, portiernia oraz dawne osiedle fabryczne.

Sielpia to miejscowość wypoczynkowa położona wśród lasów sosnowych na Wzgórzach Koneckich. Główną atrakcją jest malowniczy zalew. Jest to idealne miejsce do wypoczynku. Można tu skorzystać z kąpieli wodnych i słonecznych, wypożyczalni sprzętu wodnego, a wieczorem miło spędzić czas w jednej z dyskotek. Wspaniała przyroda, czysta woda, spowodowały, że nad zalewem zlokalizowanych jest wiele ośrodków wypoczynkowych o zróżnicowanym standardzie. Na miłośników pieszych i rowerowych wycieczek czekają dobrze wyznakowane szlaki turystyczne.

www.konskie.travel

Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamienniej

i Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamienniej
ul. Słoneczna 90, 26-110 Skarżysko-Kamienna
tel. 41 262 15 87, 252 02 31
www.muzeum.skarzysko.pl

✓ otwarte: codziennie: I-III, XI-XII w godz. 8.00-16.00, IV i IX w godz. 8.00-19.00,
V-VIII w godz. 8.00-20.00, X w godz. 8.00-18.00

\$ ceny biletów: normalny – 3 zł, ulgowy – 1,5 zł

Siedzibą Muzeum jest zabytkowy budynek Huty „Rejów” wybudowany w latach 30-tych XIX w. W muzeum obejrzeć można m.in. wystawę prezentującą eksponaty dotyczące Wojny Obronnej, broń oraz wyposażenie i umundurowanie żołnierzy Wojska Polskiego z okresu kampanii wrześniowej.

BTR-60 – muzeum proponuje przejazdkę radzieckim transporterem opancerzonym BTR-60. Był to pierwszy z radzieckich ośmiokołowych transporterów, którego prototyp opracowany został na przełomie lat 50. i 60. XX wieku. Trasa przejazdu obejmuje podróż wzdłuż zbiornika Rejów do pomnika Powstańców 1863 r. przejazd trwa 30 minut i do pojazdu zabieranych jest maksymalnie 10 osób. Cena – 100 zł za kurs.

Największą jednak atrakcją dla zwiedzających jest ekspozycja plenerowa kolekcji ciężkiego sprzętu bojowego i uzbrojenia Wojska Polskiego z okresu po II wojnie światowej, obejmująca prawie 1,5 ha placu. Zgromadzono na niej ponad 100 eksponatów: działa artyleryjskie, armaty przeciwpancerne i przeciwlotnicze, wyrzutnie raketowe, czołgi, wozy pancerne i samoloty wojskowe różnego przeznaczenia. Unikatowym w skali kraju eksponatem jest pełnomorski kuter torpedowy ORP „Odważny” pozyskany dla muzeum w 1987 r.

Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie

i *Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniowie*
Michniów 38, 26-130 Suchedniów
tel. 41 254 51 62, 664 517 718
www.mwk.com.pl

✓ *otwarte: I–IV poniedziałek – piątek*
w godz. 8.00–16.00, V–IX Poniedziałek
– niedziela
w godz. 8.00–16.00, X–XII poniedziałek
– piątek w godz. 8.00–16.00
S *wstęp wolny*

12 i 13 lipca 1943 roku w Michniowie miały miejsce dramatyczne wydarzenia. Wieś została spacyfikowana przez niemieckie oddziały policyjne. Zginęły 204 osoby – mężczyźni, kobiety i dzieci, a wieś po ograbieniu doszczętnie spalona.

Wymordowanie mieszkańców wsi było odwetem za ich pomoc udzieloną oddziałom partyzanckim oraz za przynależność do Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich. Szczątki zamordo-

Pieta Michniowska – monumentalny pomnik dłuta Wacława Staweckiego. Przedstawia świętokrzyską kobietę w zapasce trzymającą na kolanach śmiertelnie ранego syna – partyzanta. Jej uniwersalny przekaz mówi o poświęceniu i cierpieniu niewinnych ofiar.

wanych spoczywają w zbiorowej mogile, nad którą góruje „Pieta Michniowska” i niedaleko, której stoi płyta z nazwiskami wszystkich pomordowanych. Michniów stał się „Golgotą wsi polskiej” i symbolem 817 wsi spacyfikowanych w czasie II wojny światowej. Niesamowite wrażenie robi także las krzyży – symboliczny cmentarz – który stanął dla upamiętnienia blisko 300 wsi.

Muzeum Przyrody i Techniki, Ekomuzeum im. Jana Pazdura w Starachowicach

i Muzeum Przyrody i Techniki, Ekomuzeum im. Jana Pazdura w Starachowicach
ul. Wielkopiecowca 1, 27-200 Starachowice
tel. 41 275 40 83
www.ekomuzeum.pl

✓ otwarte: 1 IV – 31 X wtorek, środa, piątek w godz. 8.00-17.00, czwartek w godz. 8.00-18.00, sobota-niedziela w godz. 11.18.00, 1 XI – 31 III wtorek-piątek w godz. 8.00-16.00, sobota-niedziela w godz. 11.00-14.00

\$ ceny biletów: normalny – 12 zł w sezonie letnim, 8 zł w sezonie zimowym, ulgowy – 8 zł z sezonu letnim, 5 zł w sezonie zimowym. Dzieci do lat 4 – wstęp bezpłatny.
Dodatkowa opłata dla chętnych na wjazd na górny poziom wielkiego pieca (dostępne tylko w sezonie letnim) - 5 zł

Muzeum Przyrody i Techniki to placówka wyjątkowa pod względem różnorodności zbiorów. Najcenniejszym elementem jest Zespół Wielkopiecowy z pierwszej połowy XIX wieku i początków XX. Jest to jednocześnie najlepiej zachowany kompleks zakładów hutnictwa żelaza w Europie. Muzeum zaprasza na spacer trasami dydaktycznymi: „Dzieje hutnictwa w regionie świętokrzyskim” oraz „Historia przemysłu Starachowic”. Pierwsza trasa obejmuje m.in. zwiedzanie obiektów wielkopiecowych

Historia głosi, iż przed pierwszą pielgrzymką Jana Pawła II do Polski Papież wspominał, iż chciałby poruszać się po kraju samochodem rodzimej produkcji. Wyprodukowanie i skontynuowanie odpowiedniego pojazdu było nie tylko zaszczytem, ale również ogromnym wyzwaniem. Życzeniem Ojca Świętego było, aby samochód był ciężki, duży, aby stojący z włączonym silnikiem pojazd nie zatruchiwał spalinami stojących obok ludzi, aby nadwozie było w miarę komfortowe dla podróżujących z nim

16 dostojników. Pojazd musiał mieć także nagłośnienie. Na wykonanie pojazdu było półtora miesiąca. Wybrano podwozie Stara 660M2, które zostało starannie przygotowane przez Zespół Fabryki Samochodów Ciężarowych w Starachowicach. Oryginalna skrzynia ładunkowa zastąpiono tzw. gondolą, którą wewnątrz wykończono miękką czerwoną wykładziną i zamontowano 16 foteli. Mimo krótkiego terminu realizacji, poradzono sobie z zadaniem. Dzisiaj w muzeum możemy podziwiać zrekonstruowany pojazd.

na otwartej przestrzeni, ekspozycji halowej „Region żelaza” oraz wystawy poświęconej starachowickiemu górnictwu rud żelaza „Nim zasypano ostatni szyb”. Z kolei ścieżka „przemysłowa” przedstawia w przeważającej mierze historię Zakładów Starachowickich, w których po II wojnie światowej produkowano słynne samochody ciężarowe STAR. Wśród najważniejszych eksponatów Techniki Samochodowej wymienić trzeba: Stara 20 – pierwszy model produkowany w latach 1948-1957; Stara 266R – uczestnika X Rajdu Paryż – Dakar oraz Stara 660M2 – wierną replikę jedyńskiego polskiego papamobile z okresu I Pielgrzymki Jana Pawła II do Polski w 1979. Osobną częścią muzeum jest wystawa paleontologiczna, której najważniejszym elementem jest zbiór skamieniałości – tropów zwierząt żyjących w rejonie Gór Świętokrzyskich przed 200 milionami lat.

Muzeum Pamięci Walki o Niepodległość Narodu – Klasztor w Wąchocku

i Muzeum Pamięci Walki o Niepodległość Narodu
ul. Kościelna 14, 27-215 Wąchock
tel. 41 275 02 00
www.wachock.cystersi.pl

✓ Grupy zorganizowane i osoby indywidualne proszone są o zgłaszanie się na furcie. Jest ona otwarta w dni powszednie w godzinach 9.00-12.00, 13.30-17.15, 18.00-18.30 (w okresie letnim do 20.00); natomiast w niedziele i święta 9.00-13.00, 14.30-17.15, 18.00-18.30 (w okresie letnim do 20.00).

\$ Ceny biletów: normalny – 5 zł, ulgowy – 3 zł

Wąchock słynie nie tylko z dowcipów o słynnym sottysie, ale także z opactwa cystersów sprowadzonych tu w 1179 roku z burgundzkiego opactwa Morimond przez biskupa krakowskiego Gedeona herbu gryf. To miejsce modlitwy i pracy cystersów jest także zabytkiem klasy europejskiej i wspaniałym pomnikiem kultury i historii. Przybywający tu miłośnicy architektury sakralnej podziwiać mogą późnoromański kościół klasztorny zbudowany na planie krzyża łacińskiego z dwubarwnych ciosów kamiennych. W krużgankach znajduje się krypta grobowa mjr. Jana Piwnika „Ponurego”, a w budynku klasztornym obok furty mieści się Muzeum Pamięci Walki o Niepodległość Narodu. Prezentowane eksponaty pochodzą z bogatej kolekcji ks. ppłk. Walentego Ślusarczyka, który przekazał je w obecności prymasa kard. Stefana Wyszyńskiego, kard. Franciszka Macharskiego, bp. Piotra Golembiowskiego ówczesnemu opatowi o. Benedyktowi Matejkiewiczowi. Wystawa w barwny sposób dokumentuje zrywy niepodległościowe Narodu Polskiego. Wśród zgromadzonych eksponatów na szczególną uwagę zasługuje duży zbiór rękopisów m.in. takich postaci jak: Jan III Sobieski, August Poniatowski, Adam Mickiewicz, Eliza Orzeszkowa, Maria Konopnicka i wielu innych.

Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim

 Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim
ul. Świętokrzyska 37, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
tel. 15 861 20 21
www.muzeumostrowiec.pl

 otwarte: poniedziałek-piątek w godz. 9.00-16.00, sobota – nieczynne, niedziela w godz. 13.00-16.30
 ceny biletów: normalny – 5 zł, ulgowy – 3 zł

Siedziba muzeum znajduje się w XIX-wiecznym pałacu Wielopolskich w ostrowieckiej dzielnicy Częstocice. Zbiory prezentowane są w formie wystaw stałych w trzech salach parteru oraz na piętrze. W Sali Kominkowej znajduje się wystawa fajansów i porcelany ċmielowskiej z XIX i XX wieku. Ceramika stanowi większą część wszystkich eksponatów zgromadzonych w muzeum i jest jedną z największych w Polsce muzealnych kolekcji wyrobów ċmielowskich. W Sali Czerwonej eksponowany jest cykl obrazów Portrety książy i królów polskich, wykonany w latach 1795-1796 przez Jana Bogumiła Pierscha i Mateusza Tokarskiego na zamówienia króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. W ostatniej sali parteru eksponowane są przykłady rzemiosła artystycznego – cukiernice, tace, świeczniki, sztucce ze złota, srebra i metalu, a także meble, grafiki i tkaniny z XIX i XX wieku, nawiązujące do pierwotnej mieszkalnej funkcji wnętrza pałacowych. Na piętrze natomiast warta obejrzenia jest wystawa poświęcona dziejom Ostrowca Świętokrzyskiego od końca XVI wieku do 1939

roku. Na ścianach sal umieszczono grafiki i obrazy przedstawiające kolejnych właścicieli dóbr ostrowieckich, herby, mapy oraz reprodukcje ukazujące okoliczne miejscowości. Na szczególną uwagę zasługują plany Ostrowca, Denkowa, Zakładów Ostrowieckich i Cukrowni Częstocice, mapy wojskowe z I i II wojny światowej, mapy Rzeczypospolitej (między innymi z 1562 roku), mapy Królestwa Polskiego z drugiej połowy XIX wieku. Spora część wystawy dotyczy także ostrowieckiego hutnictwa.

Żywe Muzeum Porcelany w Ćmielowie

i Żywe Muzeum Porcelany w Ćmielowie
ul. Sandomierska 243, 27-440 Ćmielów
tel. 15 861 20 21
www.turystyka.cmielow.com.pl

- ✓** otwarte: 1 V – 31 X poniedziałek-niedziela w godz. 9.00-18.00,
1 XI – 30 IV poniedziałek-niedziela w godz. 9.00-16.00
- S** ceny biletów: normalny – 18 zł, ulgowy – 14 zł, „bilet z kubkiem” – 28 zł

Żywe Muzeum Porcelany powstało w 2005 r. na terenie dawnej Wytwórni Porcelany ŚWIT. Podczas zwiedzania można zapoznać się z procesem produkcji porcelany, dowiedzieć się z czego się robi porcelanę, jaka jest różnica między ceramiką a porcelaną i co wspólnego z jej wyrobem ma najwykleszy sok z buraka. W dość nietypowym miejscu, jakim jest stary 22-metrowy piec, obejrzeć można film o Ćmielowie. Żywe Muzeum Porcelany to coś więcej niż ekspozaty. To opowieść o wspaniałej porcelanie, o 200-letniej tradycji związanej z jej wyrobem, o tajnikach produkcji. To także opowieść o ludziach, którzy z wysiłkiem, miłością i pasją pracowali i nadal pracują tworząc niepowtarzalne wzory. W trakcie zwiedzania można obejrzeć współczesną kolekcję ćmielowskiej porcelany figuralnej. W sali marmurowej – wzorcowni – znajduje się ponad 300 wyrobów produkowanych tradycyjną ręczną metodą w Fabryce Porcelany AS Ćmielów. Obok figurek, wazonów, filiżanek, kubków czy obrazów porcelanowych znajduje się tu także ciekawa ekspozycja „Figurki Świata”.

Muzeum Archeologiczne i Rezerwat „Krzemionki”

 Muzeum Archeologiczne i Rezerwat „Krzemionki”

Sudół 135a, 27-400 Ostrowiec Świętokrzyski

tel. 41 330 45 51

www.krzemionki.info

- **otwarte:** IV–X poniedziałek–piątek w godz. 9.00–19.00, sobota–niedziela w godz. 11.00–19.00, XI – III poniedziałek–niedziela w godz. 8.00–16.00
- **ceny biletów:** w sezonie – normalny – 18 zł, ulgowy – 12 zł, poza sezonem – normalny – 12 zł, ulgowy – 8 zł

Odkryty w 1922 roku przez geologa Jana Samsonowicza kompleks prahistorycznych kopalń krzemienia pasiastego w Krzemionkach koło Ostrowca Świętokrzyskiego to jeden z najciekawszych i największych obiektów tego typu na świecie. Jego wyjątkowość wynika z doskonale zachowanych hałd górniczych i zagłębień poszybowych, a zwłaszcza podziemnych kopalń, które pomimo upływu tysięcy lat dotrwały do naszych czasów w prawie niezmiennym stanie. W Krzemionkach prześledzić można większość pradziejowych technik po-

zyskiwania krzemienia, od najprostszych jam, po duże, skomplikowane kopalnie będące szczytowym osiągnięciem pradziejowej techniki górniczej. Kopalnie funkcjonowały przez znaczną część neolitu i we wczesnej epoce brązu (ok. 3900 do 1600 p.n.e.). Wytwarzane tutaj gładzone siekiery z krzemienia pasiastego rozprowadzano wśród odbiorców zamieszkujących znaczną część Europy Środkowej, nawet w promieniu 600 km od Krzemionek. Obecnie największą atrakcją turystyczną Krzemionek

jest trasa podziemna o długości prawie 500 m prezentująca wyrobiska neolitycznych kopalń. W pawilonach ekspozycyjnych obejrzeć można rekonstrukcję obozowiska górników i pracowni krzemieniarskiej oraz zadaszonego szybu sprzed 5 tysięcy lat. Ponadto dla zwiedzających udostępniona jest zrekonstruowana wioska neolityczna oraz dwa grobowce megalityczne.

Muzeum Jurajskie w Bałtowie

i Muzeum Jurajskie w Bałtowie (na terenie Juraparku Bałtów)

Bałtów 8a, 27-423 Bałtów

tel. 41 264 14 20 lub 21

www.juraparkbaltow.pl

✓ otwarte: I-III, XI poniedziałek-piątek w godz. 9.00-16.00, sobota-niedziela w godz. 10.00-16.00, IV poniedziałek-piątek w godz. 9.00-17.00, sobota-niedziela w godz. 10.00-18.00, V-VI poniedziałek-piątek w godz. w godz. 9.00-17.00, sobota-niedziela w godz. 10.00-19.00, VII-VIII poniedziałek-piątek w godz. 10.00-19.00, sobota-niedziela w godz. 9.00-21.00, IX-X poniedziałek-piątek w godz. 9.00-17.00, sobota-niedziela w godz. 10.00-18.00

\$ ceny biletów: normalny – 18 zł, ulgowy – 14 zł (bilet upoważnia do zwiedzania juraparku, muzeum jurajskiego oraz wejścia na plac zabaw), dzieci do lat 4 – wstęp bezpłatny

Muzeum Jurajskie otwarte zostało we wrześniu 2004 roku. Znajduje się ono na końcu ścieżki dydaktycznej prowadzącej przez teren juraparku, gdzie napotkać można naturalnej wielkości rekonstrukcje kilkudziesięciu dinozaurów, a wśród nich np. sejsmozaura o długości 50 m. Na wystawie muzealnej można obejrzeć m.in.: kości dinozaurów kredowych, szczątki morskich gadów, zęby rekinów, paleozoiczne trylobity, mezozoiczne głowonogi, koralowce. Całość wystawy uzupełniają rekonstrukcje trylobitów, wyroby rękodziela ludowego oraz liczne zdjęcia z wypraw do Afryki, Libanu czy Maroka zorganizowanych pod szyldem Jura Park Explorer Teamu.

Bałtów – w oddalonym o 13 km od Ostrowca Świętokrzyskiego Bałtowie, jednym z największych kompleksów turystycznych w Polsce, oprócz Muzeum Jurajskiego i Juraparku, czeka na odwiedzających mnóstwo innych atrakcji, w tym m.in. Zwierzyniec Bałtowski, spływ tratwami po rzece Kamiennej, Park Rozrywki, Kraina Koni, Żydowski Jar, Rollercoaster, kino 5D czy też prehistoryczne oceanarium. W zimie natomiast miłośników białego szaleństwa Bałtów zaprasza na stok narciarski.

www.baltow.info

1. Muzeum Narodowe w Kielcach
2. Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego w Kielcach
3. Muzeum Zabawek i Zabawy w Kielcach
4. Muzeum Historii Kielc
5. Muzeum Diecezjalne w Kielcach
6. Centrum Geoedukacji w Kielcach
7. Ośrodek Myśli Patriotycznej i Obywatelskiej w Kielcach
8. Pałacyk Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku
9. Wystawa Misyjna Ojców Oblatów na Świętym Krzyżu
10. Muzeum Przyrodnicze Świętokrzyskiego Parku Narodowego
11. Park Etnograficzny w Tokarni
12. Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi
13. Centrum Edukacyjne „Szklany Dom” Dworek Stefana Żeromskiego w Ciekotach
14. Muzeum Regionalne w Wiślicy
15. Ośrodek Dziedzictwa Kulturowego i Tradycji Rolnej Poniżnia w Chrobrzu
16. Muzeum Regionalne w Pińczowie
17. Muzeum Okręgowe w Sandomierzu
18. Muzeum Diecezjalne Sztuki Kościelnej w Sandomierzu
19. Muzeum Geodezji i Kartografii w Opatowie
20. Muzeum Regionalne w Szydłowie
21. Muzeum im. Przypkowskich w Jędrzejowie
22. Dworek Mikołaja Reja w Nagłowicach
23. Izba pamięci Hetmana Stefana Czarnieckiego w Czarncy
24. Zabytkowy Zakład Hutniczy w Małcu
25. Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpi
26. Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamiennej
27. Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskich w Michniewie
28. Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach
29. Muzeum Pamięci Walki o Niepodległość Narodu - Klasztor w Wąchocku
30. Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim
31. Żywe Muzeum Porcelany w Ćmielowie
32. Muzeum Archeologiczne i Rezerwat „Krzemionki”
33. Muzeum Jurajskie w Bałtowie

**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚĆ

Województwo
Świętokrzyskie

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt

„Wykreowanie i promocja markowych produktów turystycznych Województwa Świętokrzyskiego oraz ich kompleksowe oznakowanie” współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2013. Działanie 2.3 Promocja Turystyczna i Gospodarcza Regionu.

„... dla rozwoju Województwa Świętokrzyskiego ...”